№ 4 6 იანვარი, შაბათი 1866—1879 6 იანვარი, შაბათი № 4

დროება

ყოველ დღე ორშაბათს გარდა

რედაქცია: სოლოლაკზე, ბაღის ქუჩაზე, გ. შადინოვის სახლში, № 33.

ხელის-მოწერა მიიღება რედაქციაში. გარეშე მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газ. „Дроэба“.

გაზეთის ფასი: მთელის წლისა—8 მან., ნახევარ წლისა—5 მან., სამის თვის—3 მან., ერთის თვისა—1 მან.

ცალკე ნომერი ღირს შაურად.

ფასი განცხადებისა: დიდი ასოებით ასოზე—1 კაპ., [illegible] სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ცეროთი—5 კაპ., პატარათი—4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდათ გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატიები ავტორს არ დაუბრუნდება.

ნათლის-ღების დღესასწაულის გამო შემდეგი ნომერი „დროებისა“ გამოვა მომავალ სამშაბათს, 9 იანვარს.

ამ 1879 წელს გაზეთი

„დროება“

გამოვა მუდამ დღე და იმავე მიმართულებითა და პროგრამმით, როგორც აქამდინ გამოდიოდა.

ხელის-მოწერა

თფილისში მიიღება რედაქციაში, ბაღის ქუჩაზე გ. შადინოვის სახლებში, № 33.

ქალაქს გარეშე მცხოვრებთა გაზეთი ამ ადრესსით უნდა დაიბარონ: ***Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „Дроэба“.***

გაზეთის ფასი

მთელის წლისა — —	8 მან.
ექვსის თვისა— — —	5 მან.
სამის თვისა — — —	3 „
ერთის თვისა— — —	1 „

მხოლოთ ამ ვადებით შეიძლება გაზეთის დაბარება.

ფული გაზეთის დაბარებისა-თანავე უნდა იქმნეს რედაქციაში წარმოდგენილი.

რედაქციისაგან

ზოგიერთი ჩვენი ხელის-მომწერლები, წინა წლების მიხედვით, წელსაც ნახევარი წლის ფულს 4 მანეთს და 4 მანეთსა და ათ შაურს იგზავნებიან და არა ხუთ მანეთს, როგორც რამდენჯერმე იყო გამოცხადებული და ახლაც ვაცხადებთ ხოლმე გაზეთში.

საჭიროდ ვრაცხთ ვაცნობოთ ამ გვარ ხელის-მომწერლებს, რომ ვისაც 4 მანეთი აქვს რედაქციაში შემოტანილი, იმათ მხოლოთ ამ წლის 1 ივნისამდის მიუვათ გაზეთი და ვისაც 4 მან. და 50 კაპ., იმათ კი ივლისის 15 რიცხვამდინ, თუ დანაკლისს ფულს არ შემოიტანენ.

საქართველო

დღიური

*** გუშინდელს „დროებაში“, სხვათა შორის, მოყვანილი იყო პატარა შენიშვნა იმის თაობაზედ, რომ ნამესტნიკის რჩევაში გუშინ უნდა ყოფილიყო სჯა იმ აქციონურ საადგილ-მამულო ბანკის პროექტზედ, რომლის დაარსებასაც აპირებენ ჩვენს ქალაქში.

ჩვენ შევიტყეთ ახლა, რომ მთავარმმართებლის რჩევას უარი უთქვამს ამ პროექტის დამტკიცებაზედ.

ჩვენ გვითხრეს ამასთანავე, რომ ამ ბანკის პროექტზე არც თ. გრ. ორბელიანს და არც გრაფ ადლერბერგს, როგორც გუშინ მოვიხსენიეთ, ხელი არ ჰქონიათ მოწერილი; ამ ბანკის დამაარსებლებად ითვლებიან თ. ნ. მინგრელსკი და ინჟინერი პალაშკოვსკი, რომელთაც მხოლოთ უწერია ხელი წესდების პროექტზედა.

შესაძლებელია, რომ ეს, აქ დაწუნებული, პროექტი პეტერბურღში დაამტკიცონ,—და რადგან ამ აქციონური ბანკის დაარსებას ჩვენს საადგილ-მამულო საქმეებზედ, უეჭველია, დიდი გავლენა ექნება, ამიტომ ჩვენ კიდევ მალე დაუბრუნდებით ამ საგანს და უფრო ვრცლად მოვილაპარაკებთ იმაზედ.

*** გუშინდელსავე „დროებაში“ იყო აგრეთვე დაბეჭდილი მ. ეგნატე მღიევის წერილი, რომელშიაც ავტორი თავით ფეხებამდინ შეამკობს წმ. ნინოს სასწავლებლის ქართულის ენის მასწავლებელსა; აქებს იმის სწავლის მეთოდს, შეამკობს იმის ცოდნას ქართულის ენისას, შეამკობს იმის მეცადინეობას და სხვ. და სხვ.

წარმოიდგინეთ ჩვენი გაკვირვება, როდესაც დღეს ჩვენ შევიტყეთ, რომ ამ წერილის ავტორი მღვდელი ეგნატე მღიევი ყოფილა იგივე მასწავლებელი

ფელტონი

ახალი ქვეყნის ამბავი

(სიზმარში და ცხადში ნან. ხი)

(დასარული)

არტაანიდამ რომ იაროდ ერთი დღენახევარი დასავლეთზე, მიხვალთ ერთ პატარა ქალაქში. ეს პატარა ქალაქი ძველად ჩვენი ყოფილა, ახლაც ჩვენი გახდა. თუ ჩვენია კიდევაც უნდა ვიცოდეთ, რა ქალაქია. აი აგიწერთ:

ქალაქი დგას ერთი დიდი მთის— მარსხეთის კალთაში. აღმოსავლეთით ჩამოუდის მდინარე არდანუჯ-ჩაი, რომელსაც ისე ჩაუღრმავებია თავისი სავალი, რომ გაუჩენია ძალიან ღრმა უფსკრულები და მაღალი თვალ-აუწვდელი კლდები; იმ ღელეში დგას რამთონიმე წისქვილები და ორ ალაგას გადადებულია იმაზე ხიდები. ერთ ხიდსა ჰქვიან შეითან—ქოფრუსი—ეშმაკის ხიდი: აქაურების სიტყვით, ეს ხიდი თამარ დედოფლის ნაშენიაო. ღელიდამ ორი ბილიკი აგიყვანსთ ქალაქის ალაყაფის კარებამდე. სანამ იმ კარებთან მიხვიდოდეთ გზაზე სამჯერ უნდა დაისვენოთ.

თვითონ ქალაქი შემოზღვდულია ძველი ქვითკირის კედლით, რომლის კუთხეებში ყოფილა კოშკები; ახლა ისინი აღარ სუფევენ, იმათი ნაშთები არის. პირველ კარიდგან რომ შეხვალთ ნახავთ ბაზარს, შემდგარს ორმოც-და-ათი მიკრეხილ-მოგრეხილი დუქნებისაგან. ალაყაფის კარები თათრებს განუახლებიათ. კარებს ზეით თათრული ნაწერია, რომელიც თავის დღეში არ წაიკითხება. ბაზრის შემდეგ იწყობა სახლები და სულ მაღლა და მაღლა ადის.

ლამაზი ქუჩები აქვს ამ პატარა ქალაქუნას! სახლები ისე ახლო-ახლოა ერთმანერთთან, გეგონება ერთი დედისაგან არიან ნაშობნი და იმისთანა სიყვარული აქვთ ერთ-მანერთისა, რომ ერთი არშინი და ნახევარი სიშორეს ვერ უძლევენ. ქუჩები ბუნებით შოსსეს წარმოადგენენ, რადგან ადგილი სულ კაჟ-ქვიანია.

ზოგან ამ ქუჩებზე, „უკვლო წყაროა“ და ზოგანაც თვითან მცხოვრებლები ყოველ გვარის და ფერის წყლებით ყოველ დილაზე რწყამენ....

სახლები ხისა და ქვითკირისა იციან ორ-სამ სართულიანი საოცარი ბალკონებით. მეორე ალაყაფის კარებიდამ რომ შეიაროთ, იქვე ნახავთ თათრების მეჩითს მაღალი მინარით და მეჩითის წინ სასაფლაოს. შიმისოთ ვიწრო ქალაქს მკვდრები უფრო ავიწროებენ.

ქალაქის ზედა ნაწილი თავდება ღვინის მარნებით; ცოტა აქედამ ზეით მაღალ-ფრიალა კლდეა, რომელიც დგას ძველი მგზავსათ მარტივათ და არწივი ვით გადმოჰყურებს მაღლიდგან. ზედ კლდეზე ძველი ციხის ნაშთია. ასავალი გზა არსაიდგან არა აქვს, ერთის მეტი, ისიც კიბით უნდა ავიდეს კაცი. ეს ასავალიც იმისთანა უფსკრულს გადაჰყურებს, რომ იქ ასვლა დიდ შიშ-კანკალად ულირსთ. ბევრჯერ მინდოდა გაზომვა ამ უფსკრულის სიღრმისა, ასავლის სიმაღლესი, მაგრამ ვერ გავბედე ასვლა—ვერ მივანდე სული ხის კიბეს. მაინც ცნობის მოყვარეობამ დასძლია და ერთხელ დავადგმევინე იაკობ მამა-მთავრის კიბე და ავ-

ქართულის ენისა წმ. ნინოს საქალებო ზავედენიაში, რომელსაც ის ასე შეაქებს და ამკობს! რომ გვცოდნოდა, აბა რას დავბეჭდავდით! მაგრამ რას ვიფიქრებდით, როგორ წარმოვიდგენდით, რომ მღვდელი ამისთანა საქმეს ჩაიდენდა, რომ ის ასე აშკარად, ამისთანა პირ-მოხევით ინებებდა თავის თავის ქებასა და შემკობას!..

*** ახალ-ციხიდამ გვწერენ, რომ აქ, როგორც თქვენს გაზეთშიაც იყო მოხსენებულიო, მართალია 25 სასოფლო შკოლაზედ მეტი არისო, მაგრამ, საუბედუროთ, ამ უკანასკნელ ორ წელიწადში ამ შკოლების საქმე თან-და-თან უკან მიდისო, ზოგიერთი შკოლები იკეტებაო, და ამის უმთავრეს მიზეზად ჩვენს კორრესპონდენტს ის გარემოება მოჰყავს, რომ მასწავლებლები არ არიანო და არც მზრუნველებიო.

„დროების" კორრესპონდენცია

გორი, 30 დეკემბერს. დეკემბრის 28-ს ჩვენი სამასწავლებლო ინსტიტუტის დირექტორმა უფალმა სვიმონოვმა ითავა და წარმოადგენინა რუსული კომედია ოსტროვსკისა „Въ чужемъ пиру похмѣлье" და "Счастливый день" სასარგებლოთ გორში გასახსნელი ქალების პროგიმნაზიისა.

ღმერთმა ჰრძანოს, რომ ეს საქმე შესრულდეს, ამისათვის, რომ დიდი საჭიროა გორში ქალების პროგიმნაზია, მაგრამ პატრონი არავინ არის; გორის ქალები თითქმის ანბანის უსწავლელათ რჩებიან.

წარმოდგენა იყო გორის როტონდოში, რომელიც ერთ დროს კარგს და წარჩინებულ მდგომარეობაში იყო, მაგრამ ეხლაკი ასე დატოებულია, რომ იმაზედ წარწერილი პოეზია კაცს ერთს ვეს[illegible]ედ არბევინებს..

ამ კომედიაში მოქმედნი პირნი რამდენიმე იყვნენ, მაგრამ მათ შორის კარგათ და უფრო შესამჩნევათ შეასრულეს თავისი როლები უ. კაპიტანმა ნელიუბოვმა ზალიევის მეუღლემ და ანტრაკტებში, კარგათ იმღერა ქართული და რუსული სიმღერები უ. ზარ. ნათიშვილმა.

გარდა ამისა 30 დეკემბერსა რამდენიმე ყმაწვილმა ქალმა და კაცმა წარმოადგინეს ქართულს ენაზედ რუსულიდგან გადმოთარგმნილი თ. რაფიელ ერისთავისაგან კომედია: „ჯერ დაიხოცნენ, მერე დაქორწილდნენ." მოთამაშენი თუმცა არტისტულათ არ ასრულებდნენ თავის როლებს, მაგრამ ყველანი სცდილობდნენ რიგიანათ ეთამაშნათ. ამ კომედიაშიაც უფრო კარგათ და შესამჩნევათ შეასრულეს თავისი როლები თ. ზაალ მაჩაბელმა, ნატალია გაბუნიას ასულმა და უ. ბულისაშვილმა.

როგორც ამბობენ, ამ კომედიდგან შეკრებილი ფულიც ორი სასოფლო შკოლის სასარგებლოთ დარჩება, თუ გასავალს აღემატა.

რამდენისამე დღის შემდეგ, ამბობენ, ამავე შკოლების სასარგებლოთ სურსთ ქართულის სცენის მოყვარეთ კიდევ წარმოადგინონ ახალ გამოსული კომედია ალალო თუთაევისა: „რძალი, მული და მაშენიკები."

მ. თ—ძე.

ქიზიყი, 28 დეკემბერს. მოგეხსენებათ, რომ ახალი არქიელის განკარგულებით უნდა იყვეს ჩვენში ბლაღოჩინების ამორჩევა. ჩვენში ძველი ე. ი. დაძონძებული, ბლაღოჩინები ბევრი გახლავთ თუ ხნით არა, გონიერების მხრიდამაც. ამ ამორჩევის გამო მღვდლებში ფაცაფუცი შეიქნა და პარტიობის კრებ-ყვედრება. ჩვენი მღვდლები იმედეულობდნენ, ვითომც მოძღვარი ამ შემთხვევაში მიუსყიდურ სინიდის იხმარებდა და მღვდლებს იმისთანა კაცის ამორჩევას ჩააგონებს, რომელიც ნამდვილი ღირსი იქნება ამა აღმორჩევისა. მაგრამ თურმე მოძღვარი ჯოხ აღებული დააქანებს თვის კეთილ-ახოვნებას,არიგებსმღვდლებს,რომ ისევ ძველი ბლაღოჩინი ამოვირჩიოთ, თუ არა და მისი შვილიო: „ლუკმა გავერდეს, ჯამში ჩავარდესო."

ხომ ხედავთ, ბლაღოჩინობა ლუკმაობა ყოფილა, ბლაღოჩინობას ლუკმა უძებნია, ბლაღოჩინობას მუცლის კვნესა ჰქონია! მაშასადამე კუჭის მოლექსევეს რა ბლაღოჩინური სინიდისი უნდა მოვსთხოვოთ, ან ამ ჩვენ პატიოსანს რაღა მოძღვრობა უნდა ეპაროს, თუ მღვდლების გულის-პასუხის მსმენი არ არის, თუ მათ ზნევას და ზარალს ეძებდეს!? მაშ ჩვენ მოძღვარს რის მოძღვარობა უნდა ჩავაბაროთ: მღვდლებისა, კუჭისა, თუ ქვევრებისა? რა საკვირველია, მღვდლების მოძღვარების ღირსი არა ყოფილა, რადგან კუჭის დაოხებაში უძებნია თავისი მიზანი. ამისათვის ქიზიყის მღვდელთა რაღა უნდა დაუჯერონ მას, ან რაღა სინიდისით მაგას მიაგებენ ახსარებით! ეგ მოძღვარი აღარ არის, რადგან იმ გვარ ბლაღოჩინებს ურჩევსთ,

---

ცოცდი მუხლების კვეთით. შესავალი იწყობა პატარა კარებით გათლილი ქვის აჰყოლებით. ზედ იშლება კარგა მოზდილი მინდორი. გარშემო ჰქონია მაღალი კედლები. კედლებზე არა სჩანს თოფის სასროლი ადგილები; ეტყობა, მაშინ როცა ეს ციხე აშენებულა, ჯერ თოფი არ ყოფილა შემოღებული, შიგ არის სახლების ნაადგილევები, ყოფილა პატარა ეკკლესია ძალიან ღარიბულად ნაშენი; და საწყლე-აუზი; ამ სიმაღლე ალაგამდისინ, რასაკვირველია წყალი არ ამოვიდოდა, ამისათვის გაუკეთებიათ პატარა გაქანებულ ალაგას აუზი, წვიმის დროს წყალი იმაში გროვდება, ახლაც მაში ნახავთ ზაფხულ-ზამთარს ბლომად წყალსა.

არდანუჯის ციხე უნდა იყოს ძველ ნაშთთაგანი. ბართაშვილი თავის პირველს რვეულში ამბობს, რომ ალექსანდრე მაკედონელს სიკვდილის უწინ თავისი ჯარი და მმართველობა ჩააბარა იაზონს, რომელიც იქანა დამარცხებული ფარნაოზისაგან არდანუჯში. უნდა განვისახოთ, რომ ბრძოლა რო ყოფილა, ციხეც უნდა ყოფილიყო. მეორეც თვითონ შენობაც ამტკიცებს, რომ ძველია.

არდანუჯის ციხე იმისთანა ალაგას დგას, რომ კაცის ხელით ის არ დაირღვევოდა. ეკლესიებს, ციხეებს ანგრევენ შენობებისათვის. ეს აქ არ შეიძლება ვიფიქროთ, პირველად იმიტომ, რომ ის ხელ-უწვდელ ალაგას დგას; მეორეც, რომ ავიდეს ვინმემ და ჩამოაგდოს იქიდამ ქვა, ის ქვა თუთხმეტ ნაჭერათ გადიქცევა. მაშ ეს ციხე კაცის ხელით არ არის დანგრეული. ქარის, წვიმის და დროს ბრალია, და ისინი ისე სწრაფად არ მოქმედობენ.

სამხრეთის არდანუჯს ჩამოუდის პატარა მდინარე—იმკანარი, რომელიც წისქვილებთან ერთდება არდანუჯ-ჩაის. ჩრდილოეთის მხარეს, ასპარეზის გარეთ კლდეზე დგას დიდი ეკკლესიის ნანგრევი. ბანი სრულიად ჩანგრეულია, ოთხი კედელი ცოტა სალათ არიან დარჩენილნი. ზეით კედლის დაწყებასთან სჩანს რაღაც წითელი ზოლები. ეს ამტკიცებს, რომ ყოფილა ნახატი. ნაწერი არსად არა ჩანს. არის ორივე კარებზე ჯვრები გამოსახულნი თოთხმეტი მტკაველიანი დიდ ქვაზე. ამ გვარი უშველებელი ქვები კედელში ბევრია. იმათ ატანას კარგი ღონე და ჯანი დასჭირდებოდა.

ეკკლესიის ქვეით არდანუჯ-ჩაის კლდეში უთვალავი მაღარებია იმათში ბევრამდის ასავალი, გზა არ საიდგან არ არის. იმათგანი ორი მოზდილებია, თითოში ათას-ხუთას კაცამდისინ მოთავსდება; ეს ეკკლესიის ძირშია და ეტყობა ყოფილა ორ სართულიანი და ჰქონია ეკკლესიამდე ასავალი. მეორე შორს არის. ადგილის მცხოვრებლები დარწმუნებულად ამბობენ, რომ ამ მაღრებში სადღაც დაფლულია დიდ-ძალი განძი: ოქრო, ვერცხლი და ოქროს აკვანი.

არდანუჯის ციხეზე არის ხალხში ეს ზეპირგადმოცემული ამბავი: აქ ცხოვრებულა ვიღაც გმირი, რომელსაც საიდგანაც ცოლად მოუყვანია ახალგაზდა ქალი ქორწილის დროს, როცა მოუყვანიათ პატარძალი, არ მოსწონებია ეს ადგილი, ციხეში ასვლის დროს უკითხია:—განა მე აქ უნდა ვიცხოვროვო? და გადავარდნილა უფსკრულში, გმირს რომ შეუტყვია ეს ამბავი, ისიც ზალიდგან გადავარდნილა და დახოცილან...

აი ასე უმჟავდებოდათ უწინ ერთმანერთისათვის სიყვარული. ახლა იმათი საფლავი წყვილად ეტყობა პატარა გორაკზე.

არდანუჯში ირიცხება სამასამდე მცხოვრებლები; არიან სომეხნი—ცოტა, ფრანგები—სომხასა და თათრები. აქვთ პატარა სასწავლებელი.

ამათ და ართვინელების ცხოვრებაზე, ენაზე და ხასიათზე სხვა წერილში ვილაპარაკოთ, სანამდისინ მე და შენ, მკითხველო, ცოტა ვიპაირამოთ ოცნებითა..-

—

რომელთაც მართლა მარტო თავის კუჭის დარდი აქვთ და რომლებსაც შეგონება და დარიგება, გამხნევება და გზის-ჩვენება შეუძლიანთ მღვდლებისა კი არა—წითელი ღვინის ქვევრებისა.

ადრინდელმა ბლაღოჩინმა, მ. ბ-მა რა გაუკეთა ჩვენ ღვდლებს, რომლის სენის წამალი დაადვა მან მღვდლებს თავის თორმეტი წლის ბლაღოჩინობის ჟამს? ჩვენ მღვდლებს რამოდენი რამ მოთხოვნილება სჭირთ, რამოდენი საქმეება აქვთ, მაგრამ სრულიად ვერას აკეთებენ. რათ? ბლაღოჩინის წყალობით! და კიდევ ურჩევს კეთილი მოძღვარი მაგის ამორჩევას?

ჩვენ მღვდლებს უჭირთ ბლაღოჩინი ენერგიული, გონებით მახვილი და მხნე, გამოსული საზოგადოებაში, ნასწავლი და არა იმგვარი, როგორც ჩვენი მ. ბ—ვი გახლავთ, დამჭკნარი გონებით, უსიტყვო, დამალული და საზოგადოებაში გამოუსვლელი, რომელიც მომეტებულ დროს თავის ცხოვრებისას ატარებს შირაქის მინდორში ძროხებთან.

სჯობს ამორჩევაზე ჩვენი მღვდლები კარგად დაფიქრდნენ, საწყევარი საქმე თავიდგან აიშორონ და რიგიანს კაცს ჩააბარონ ბლაღოჩინობა, ისეთ, რომელსაც შეეძლოს დაკმაყოფილება მღვდლების მოთხოვნილებისა: მის მოზედებელი კლასის გახსნისა, მატერიალური მათი გაუმჯობესობისა, ეკკლესიების შემოსავლის მომატებისა, მღვდლებისა ხალხთა შორის ვაჭრობის ანგარიშების მოსპობისა. ამ საგნების შესმენას და მოაზრებას ვერ შესძლებენ მოძღვრის კანდიდატები:

დ. რ.

თეატრი

წარმოდგენა 4 იანვრისა

„Quousque tandem, Catilina, abutere patientia nostra...“

M. T. Cicero.

ქართულს საზოგადოებას უყვარს თეატრი და ამას ამტკიცებს ყოველთვის ხალხით სავსე კლუბის ზალა წარმოდგენის დღეს.

ამ ათიოდე წლის წინათ ქართულ სპეკტაკლის წარმოდგენას მეტად ბევრი რამ აბრკოლებდა: ჯერ მოთამაშეების მოპოვნა და მერე ხალხის შეყრა. ბილეთებს თითქმის ძალათ ურიგებდნენ ხალხს და ვისაც აიღებინებდნენ, ისინიც არ მოდიოდნენ თეატრში;—სჩანდა რომ ქართულ საზოგადოებას არ ეხალისებოდა ქართული თეატრი.

ახლა დროება გამოიცვალა; ხალხი დიდის გულ-მოდგინეობით დაიარება თეატრში და ქართული სცენა ერთ საჭიროებათაგანი შეიქმნა ჩვენ საზოგადოებითვის. საქმემ იქამდინ მიაღწია, რომ მუდამ თეატრის დაარსებასაც აპირობენ. ამბობენ, ვითომც ახლანდელი სცენის მოყვარეები, რომელთაც თითქმის ყოველ კვირას ვხედავთ წარმოდგენაებში, შეადგენენ მუდამ ტრუპპას.

ეს ამბავი დიდს იმედს არ გვაძლევს და ჩვენის აზრით ქართულ თეატრის აღყვავებას არ მოასწავებს. რა იმედი უნდა გვქონდეს იმ აქტიორებისა, რომელნიც ისე გულგრილათ ეპყრობიან საზოგადოების სურვილის დაკმაყოფილებას? განა ამასა ჰქვიან წარმოდგენა რასაც ახლა ვხედავთ? ჯერ რომ [illegible] და უალრესს წარმოდგენის წესს ვერ ასრულებენ ჩვენი სცენის მოყვარენი, სხვა რაღა მოეკითხებათ? ამ ზამთარს ათამდე ქართული წარმოდგენა იყო და არც ერთს არ იცოდნენ ჩვენმა აქტიორებმა თავიანთი როლი. გუშინდელი წარმოდგენა ცხადათ გვიჩვენებს რა შეუძლიან მხოლოდ როლის დასწავლას: ერთი პატარა კომედია „სხვა რიგი სიყვარული“, თუმცა სრულებით უაზრო და უ შ ი ნ ა ა რ ს ო ა, მაინც ძალიან მოეწონა საზოგადოებას და მართლად სასაცილო და მახვილი გ. ერისთავის „თილისმის ხანი“ ჩაიფუშა.

მაშ როდის მიხვდებიან ჩვენი პატივცემულნი სცენის მოყვარენი, რომ მარტო კეთილი განზრახვა არა კმარა პიესის წარმოდგენისთვის და ცოტა შრომაც ეჭირება? როდის მიხვდებიან, რომ საზოგადოება აქამდის მოთმინებით მოელის უკეთ წარმოდგენას, უთმობს დაბრიყვებას და.... ვაი თუ მოთმინებიდამ გამოვიდეს!.. მაშინ ხომ დაილუპა ქართული თეატრი. რათ ივიწყებენ ჩვენი აქტიორები, რომ [illegible] ქართული სცენა, იმათ მოღვაწეობაზე ჰკიდია?

ა.

უცხო ქვეყნები

ინგლისი და ავღანი

რუსის ფრანცუზულს ოფიციალურს გაზეთში იწერებიან, მართალია, რომ ავღანის ემირი შირ-ალი გადმოვიდა ჩვენს სამზღვარზედ და ახლა თურქის-

---

ვის და სად არ გინახავსთ საქართველოში მშვენიერი შემოდგომის მთვარიანი ღამეები და არ მიჰცემიხართ იმ დროს ოცნებას? ერთ წამის დავიწყებით ჩვენი უნდობელი სოფლის ყოველი ნაღვლისა და სიხარულისა ვის არ გისიამოვნებიათ? ის მშვენიერ ღამეთაგანი ერთი უმშვენიერისი ღამეები იცის არდანუჯში. იუპიტერს ჩემთვისა თავის პარნასში ადგილი არ მოუცია; კეთილ სასმენი რითმების წყალობით მე არ ვარ ზეცით დაჯილდოებული, რომ ლექსით მემღერა აქაური ღამის სიტურფე, რომელსაც მოჰყავს ჩემისთანა სუსტი ბუნების მონა გაცვიფრებაში.

აგერ დაღამდა. ღამის ბინდმა გაშალა თავისი ბუნდოვანი ზეწარი. ამ პატარა ქალაქის მცხოვრებლებმა ყველამ მონახა თავისი ბინა. დუმილი! ის ხმაურობა, ის დიდი აყალ-მაყალი, ფაეტონთ გრიალი, დიდ-კაცთა წრეში კასკასი—საუბარი, ნაზთა განათლებულთა დიაცთა მაცდური ჩურჩული—აქ არ გახლავს! აქ მეფობს ბუნება!..

ვზივარ, ვით უცხოეთში გადავარდნილი ფრინველი და გაღებული ფანჯრიდგან ვსტკბები ბუნების შვენებით. აგერ ამოვიდა ბადრი მთვარეც და თავისი ძმის მგზავსი ნათელით შემოსა ბუნება. იმ დროს გეგონებათ ვარსკვლავებმაც დაიწყეს შფოთვა და ჩურჩული: აჰა ჩვენი ცის მნათობების მეფაც ამობრწყინდა! ხედავთ რა მშვენიერათ?! ეს ცის მნათობების შფოთი, წარმოადგენს იმ პატარა საზოგადოების წრეს, რომელში შემოვა ვინმე ლამაზი ქალი და იქ მყოფნი ახალგაზდები თავიანთ ახალგაზდურს ქარაფშუტულს გრძნობას იკლამენ თქმით: „რა ლამაზია“!

აგერ შორს, აღმოსავლეთით, მთვარის შუქი ანათებს „ისამანის“ მთის თოვლიან თეთრ ნაკვეთებს. ისინი სპეტაკი ჩალმების რხევით და რაღაც ბატონურის სიწყნარით იხედებიან ცოტა აქეთ, გეგონება ღამის ნიავით იმისი კალთები თრთვიან და ჰბადვენ ტალღებს—პატარა გორაკებს და მთებს.

მარჯვნივ აყუდულია კლდოვანი მთა—ქუარდება (უნდა იყოს „ქვა ვარდება“). იმისი ჭალარა თავი, ფრიალა კლდეები, ადგილ-ადგილ ჩრდილით მოფენილი გვერდები წარმოადგენენ ღრმა მოხუცებულს.

დასავლეთით ხელებ გაშლილი „ვარისხეთის“ მთები ეჯიბრებიან-აყვედრიან იქაურს მთებს: თქვენ ხართ მიზეზი, თორემ მე უფრო ადრე მეღირსება ხოლმე მთვარის ხილვა!..

უფრო აქეთ მოჩანს სოფელი, სუფთა ჰაერში გახვეული; იქიდამ მოჩანან მრავალი ცეცხლები, გეგონება დედამიწის ვარსკვლავებს ისინი ადგენენ, რომ დედამიწაც ცას ებაძოს. იქითკენვე მოჩანს „ყომრალი“ ფრიალა კლდე, რომელიც გადაჰყურებს პირ და პირ მეორე კლდეს. ისინი რაღაც საიდუმლო ნაღველით დასცქერიან ერთმანერთსა.

აჰა თვით ქალაქიც. იმის მდინარის ბუდბუდი სამდურავიანი. ხანდისხან ძაღლების ყეფა არღვევს დუმილს, მარჯვენით სჩანს ძველი კუშკის ნანგრევები; აქვე თეთრი სახლები, რომლის ფანჯრებიდამ კასკასით იხედებიან თათრის ქალები; დღისით დამწყვდეულნი ღამ-ღამობით სტკბებიან უშიშრათ თავისუფლობით.

აჰა ავიდა მოლლა მინარაზე და ლალადებს ლოცვასა. ოჰ, რა სასიამოვნო სასმენი ხმაა. იმის ხმის ყოველი აწევ-დაწევანი, მუხლნი ახვევ-დახვევანი მარგალიტივით სცემს კაცის გულის ლარზე და ათრთოლებს მას. იმ ხმაში ნაციონალური გრძნობა იხატება. ამას მხოლოდ აღმოსავლეთელივი იგრძნობენ. ევროპულის კეთილ სმენელობას არ იამება ესა...

ს. ბაგრელი

არდანუჯი, 24 სექტემბერს.

ტანში არისო; მაგრამ იმის ჯარები კი ისევ ავლანში არიან, ჩვენს სამზღვარს არ მოახლოებულანო. შირ-ალის მიუტოვებია ავლანის გამგეობა, რომელიც მიუნდვია თავის შვილის იაკუბ-ხანისათვის.

ოსმალეთი

აი როგორ აგვიწერს ერთი ნემეცური გაზეთის „პრესსის“ კორრესპონდენტი სტამბოლის მდგომარეობას:

„მუდამ დღე უარესად-და-უარესად მიდის საქმეები სტამბოლში. ამბობენ, რომ ამისთანა მდგომარეობა „დიდხანს ვერ გასძლებსო, ერთი რამე მოხდებაო. ოსმალოს ქაღალდის ფული (კაიმე) მანეთი საჭ შაურზე მეტად აღარ გადის. ყასბები, მეპურეები და წვრილი ვაჭრები სრულებით აღარ ღებულობენ ვაჭრობაში ამ ფულს, ვერცხლის ან ოქროს ფულს თხოულობენ.

„მთავრობას ტვინი დაებნა, არ იცის — რა ჰქნას. ვაჭრობა თითქმის სრულიად მოისპო.

„მაგრამ ყველაზე უარესს მდგომარეობაშია თვითონ სულთანი, რომელსაც ეშინიან, რომ მოკვლას მიპირებენო და დღე და ღამე ამის ფიქრშია. ინგლისის ელჩი ლეიარდი სარგებლობს ხონთქრის ამისთანა მდგომარეობით და მუდამ ეჩურჩულება იმას, რომ ოსმალეთის ფინანსების გაუმჯობესობა ინგლისელებსა და ფრანცუზებს მიანდევითო, მხოლოთ ამათ შეუძლიანთ თქვენი ფინანსების გაუმჯობესება და კრედიტის აღდგენაო და სხვ.“

— ვენიდამ მოვიდა 27 დეკემბერს დეპეშა, ვითომც რუსეთმა და ოსმალეთმა უკვე შეჰკრეს ერთმანერთში საბოლოო მორიგების პირობაო.

— თავადს ბისმარკს წარუდგენია ჰაზრი ევროპისათვის, რომ უმთავრესი სახელმწიფოების წარმომადგენელნი შეიკრიბონ მუდამ წელიწადს სტამბოლში და ამათ ჰქონდეთ მინდობილი ოსმალეთის საქმეების გარიგება.

განცხადებანი

ქალაქის გამგეობისაგან

ტფილისის ქალაქის გამგეობა

ამით ცხადებს საყოველთაოდ, რომ იმ უძრავი ქონების მეპატრონეთ, რომელნიც ამ თებერვლის პირველამდინ არ შემოიტანენ უპრავაში დასაფასებელ ფულს (ოცენოჩნი სბორს) პირველის ნახევარ წლისას, გადახდებათ დადებული ჯარიმა (შტრაფი); ამის გამო ვისაც ჰსურს ამ ჯარიმისაგან განთავისუფლება, დაუჩქარონ ზემოაღნიშნული ფულის შემოტანა.

(3—1)

დაიბეჭდა და ისყიდება

საქართველოს

კალენდარი

ფასი 20 კაპეიკი

შედგენილი ი. ლიაძისაგან და გამოცემული მ ქ. ხელაძისაგან.

ტფილისში, ყველა წიგნების მაღაზიაში. გორში: ძამოევის მაღაზიაში. ქუთაისში: ა. მესხის წიგნის მაღაზიაში და ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკაში. ფოთში: ელისბარ ბაბალოვთან, ოზურგეთში, გრიგოლ ჯინჭარაძის მაღაზიაში.—

ვინც 100 ეგზ. ერთად გაიწერს, იმას ეგზემპლიარი 15 კაპეიკათ დაეთმობათ.—

ისყიდება უ. ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში

„ჰაეროსტატი“

კომედია ოთხ-მოქმედებად, თხზულება მ. ჯორჯაძისა

დაიბეჭდა და ისყიდება ა. თუთაევის სამ-მოქმედებიანი კომედია: „რძალი, მული და მაზლიკები“ — ტფილისში: გრიქუროვის, ვართანოვის და ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში,

ვლადიკავკაზს: გიორგი ბარათოვთან, გორში: ზაქარია დონდაროვთან, ცხინვალში: თ. ვანო თაქთაქოვთან, საქაშეთს: თ. ნიკო დიასამიძესთან, მეჯვრისხევს: მასწავლებელ მოსე ნათაძესთან, ქუთაისს: ა. მესხის წიგნის მაღაზიაში და დ. ბოკერიასთან, სამტრედიას: იორდანე სიხარულიძესთან, ფოთში, ელიზბარ ბაბალოვთან.

ამავე პირებთან ისყიდება ამავე თუთაევის მეორე კომედია. — „ცოლი ვიტირო, თუ ფული?“

1879 წელს გაზეთი

ბაქოს ცნობანი

(БАКИНСКІЯ ИЗВѢСТІЯ)

გამოვა ბაქოში ისე, როგორც წინა წლებში გამოდიოდა.

ღირება წელიწადში, ბაქოში, მიტანით—5 მან; ნახევარ წლით—3 მან., სამთვით—1 მან. 75 კ., თვეში —75 კ. გაგზავნით ყველა ქალაქებში—6 მან., 1/2 წლის—3 მან. 50 კაპ., სამი თვით —2 მან., თვეში—90 კაპ.

ხელის-მოწერა მიიღება ბაქოში, დადაშევის სახლში, მილუტინის ქუჩაზედ და ბაქოს ურთიერთ კრედიტის ბანკში.

ბაქოს გარეთ მცხოვრებნი ამ ადრესით დაიბარებენ გაზეთს: Въ Баку, въ редакцію „Бакинскихъ Извѣстій.“

დამარხვა

ვისაც ჰსურს თავიანთ მიცვალებულის გასვენების დროს ჰყავდეს მუზიკა იაფ ფასად, შეუძლია მიმართოს ჩეხსლავიანურ ორკესტრის დირექტორს უფ. მატუშეკს, რომელიც ცხოვრებს მუხრანსკის ქუჩაზედ, სახლის № 27.

რკ. გზა.	დილა.		საღამ.		II კ.		III კ.	
ტფილისი	9	21	5	18	მ.	კაპ.	მ.	კაპ.
მცხეთა	10	11	6	27	-	68	-	38
გორი	11	58	9	43	2	40	1	33
ხაშური	1	29	11	57	3	92	2	18
სურამი	1	44			4	42	2	46
ყვირილა	5	49			5	81	3	23
რიონი	6	5[illegible]			6	75	3	75
სამტრედია	7	51			7	73	4	29
ახალ-სენაკი	8	43			8	57	4	76
ფოთი	9	50			9	75	5	42
ფოთი	9	3						
ახალ-სენაკი	10	14			1	18	-	6
სამტრედია	11	5			2	6	1	14
რიონი	12	13			3		1	69
ყვირილა	1	18	ღამე.		3	96	2	21
სურამი	5	12	1	10	5	33	2	96
ხაშური	5	39	1	37	5	84	3	24
გორი	7	5	4	8	7	36	4	9
მცხეთა	8	50	6	59	9	8	5	4
ტფილისი	9	31	7	56	9	75	5	42

ტელეგრაფი	მან	კაპ.
ოცი სიტყვა ტფილისიდამ:		
კავკასიის აქეთა მხრის ყველა ქალაქებში	—	50
როსტოვს, ოდესას, მოსკოვს	2	—
პეტერბურღს, ვარშავას	2	—
ოსმალეთში, შვეიცარიაში	3	—
იტალიაში და საფრანგეთში	3	50
ინგლისში	3	75

ფოშტა

ა) ტფილისიდამ: სამზღვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს — ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და ხუთშ. ოზურ.—პარასკ. და ორშ. კახეთს—სამშ. და შაბ. ბ) ქუთაისიდამ: ტფილისისა და ფოთისკენ—ყოველ დღე, კვირას გარდა. ოზურგეთს—ორშ. და პარასკ.

წიგნის გაგზავნა რუსეთში და სამზღვარ გარეთ:	კაპ.
ლა წიგნია	4
ლ. ბეჭდილის (ხ.მი მისხალი)	8

მაზანდა	მან	კაპ
ტფილისი, 4 იანვარს.		
ფქვ. თეთ. ბანჯიხა, ფთ.	1	75
ფქვილი წითელი	1	40
ქერი ფუთი	1	30
ბამბა ერევნისა, ფუთი	7	20
— ამერიკისა, ფუთი	8	50
ბაპენტილი ბამბა ფუთი.	11	—
მატყლი თუშური ფუთი	7	30
— თარაქამისა ფუთი	4	60
აბრეშუმი ნუხური სტ.	2	10
ქონი, ფუთი	5	30
ქონის სანთელი ფუთი	7	60
სტეარინის სანთელი, ფთ.	13	—
ხორცი ძროხისა, ლიტ.	—	90
— ცხვრისა, ლიტრა	—	90
სპირტი ვედრო	4	80
შაქარი, გროც. ფუთი	8	20
— ფხვნილი ფუთი	6	40
ყავა გრგვალი, გირვ.	—	70
ზეთი ქუნჯუთისა ფუთი	12	80
თამბაქო, ხაშურლო ფთ.	6	70

ტფილისის სამკურნალო.

ერევნის მოედანზე, წინამძღვაროვის სახლებში.

ავათმყოფებს მიიღებენ ყოველს დღე დილის 9 საათიდამ 1-მდინ.

ორშაბათს: ვერმიშევი და გოროლევიჩი—შინაგ. ავათ., ქიურჩარიანცი—საჯარო ექიმი და საშვილოს ოპერაციები.

სამშაბათს: ვერმიშევი—შინაგ. ა. ბ ხუტოვი—საბებიო და ბავშვის, პეუნოვი—თვალის.

ოთხშაბათი: ვერმიშევი შინაგანი.

ხუთშაბათს: ვერმიშევი—შინაგ., ქიურჩარიანცი—სიფილიტიკური და საშარდე ორგანების.

პარასკევს: ვერმიშევი-შინაგ., ა. ბახუტოვი—საბებიო ქალისა და ბავშვების.

შაბათს: ვერმიშევი შინაგ., და პეუნოვი—თვალისა.

Дозволено цензурою. Тифлисъ 5 Генваря 1879 г. Типографія Меликова. გამომცემ. ს. მელიქიშვილი. რედაქტორი ს. მესხი.